

Jūzapa atsēmēnēmā

Kažēn diekuo tēp īr: kuo daugiau sensti, tuo daugiau atsēmēni, kas bova seniau? Ēš puomietēs ēšlend vaikīstēs zbētkā, katrū nemažā bova prēkriesta. Galvuo palēikt ēr jaunīstie kriestē špuosā... Jūzaps tuo nikāp negal parprastē. Ar če kuoki nauji lēga?.. A tuoki tatā senatvė ēr būs?

Aple tou bevuožuodams, noējē ēš kūtalēs laukuon ēšleistē vēštu – lai sau kapstuos pu kēimali. Vēs kou nuors lesama sosēras. Gruomolio apsērūpins. Prėvierē doralēs, kuojē prėspīrē kūlali i tarpduri, ka vies neoždarītom – juk reikies vēšteliems paskiau ējētē, kiaušius i gorbū padietē. Patiemējē, ka par vasara doris nu saulēs ne tik apēbloka, bet ēr atšerpetuojē, vēituoms sokseldiejē. „Rēks anas pataisītē ēr parmalavuotē. Ēlgiau tvėruos – vuožuojē Jūzaps. – Bet kuoks tas mona ūkis bier?! Šonēis būdalē – ēr ta tošti. Sargis pasenēs ēškeliava i šonū karalīstē. Gers bova sargs... Bet juk kuožnam – savs čiesos. Anūkā žadiejē atvežtē maža šunieli. Kažēn, a padērbs tēp, kāp sākē?.. Pažadiesi – patiešīsi, netesiesi – negriešīsi. Pagīvensio – pamatīsio. Va, atsēmēniau, ka vēštuoms rēk grūdū pabertē. Lai so žvėrblēs dalēnas. Ēr kāp anēi atrond tou geldelē pastuogie?.. Tēp! Vondēns šēndēina ožteks vēsēms. Vo kāp laukuos gaidīs? Ons gerā sovalda sava šeimīna. Vēštu ēš kēimalē niekor neēšlėd. Tas īr gerā!“

Jūzaps, apveiziejēs sava kēimali, mažās žingsnelēs patēpendams, čīsto uoro pasēalsoudams, parējē pri sava truobalēs. Atsēsieda ont soulalē pu longo ēr patēnkints prasēšėipė: „Rodou šimeta auksēnis. Musiet jau buobu vasara parējē. Saulelė tuoki šelta, mažā telīn...Vo medē kuožna dėina kaitaliuo sava barvas. Berželē šakas – kap geltuonė bėzā – nu mėnkiausė viejelē praded plostietē. Kleva lapā solėipsnuo rauduonā.“

„Jau rodou ēr gamtuo, ēr mona gīvenēmė, – tīluoms sau pasėgoudēs Jūzaps atkėša saulē sena žėla kramelē, raukšlieta morzelē. Ont kieliu klestieliejē no darbū sogrobosēs ronkas. – Je, nuors greitā rėtas pakalniou ta gīvenėma saulelė, bet tēp maluonė, ka an vės dar pašėlda ēr pašvėit...“ Jūzaps ožsėmerkė ēr pasėnierē i atsēmēnėmus.

„Tas gīvenėms prabiega kap šešoulietis. Bova vēskuo. Sunkė bova čiesā. Nosėgīvenuom vēsė. Vo dabarčiuo palėkau vēins kap pėršts savuojie suodībuo. Jau pėnktē metā ein, ka Elziūnė ēlsas omžėnajemė kalnelie. Vākā pauga, ēšsėlakstē kas kor. Sūnos so šeima gīven ēr darboujēs ožsėinie. Gerā, ka duktie če, miestē, pasėlėka. Tonkē atvažiuo aplonkītē, apveiz, retkaretēs – paskombėn, anūkā pasėsvečiuo.“ Če Jūzaps atsēmēnė savōjē vaikīstē.

„Kažēn, kāp beinas mona bėndraomžems – bovosėms suodas vaikems?.. Vēsė bovuom puokarė vākā. Atsēmėno, kāp vasaruoms ganiem karvės. Vo kėik vēsuokiausiu zbėtku prėkriesdavuom!.. Vēsė buvuom apsėginklavė ēlguoms palkuoms – so anuoms vēsas doubalēs, vēsus griuovaliūs, kanalus ēšrausliuodavuom, ēškapstėniedavuom. Ēiškuojiem palėktū kara truopieju. Ēr nemažā rasdavuom. Vėina karta doubalie raduom ciela diežalē blėzgontiu kulipku. Pasėdalėnuom vēsė po līgė. Kuožnos toriejuom sava slieptovė. Nomėškems aple sava truopiejo nesėkuolėjuom. Diekou Pondėivou, ka mums toukart nieka nenotėka!.. Vo galiejē bėngtėis sovėsam prastā... Ganīdamė karvės, sosėkordavuom laužus, ont ongliū kepdavuomies neloptas bolvės. Toukart, ka prėsėkėrtuom bolviu, kažkas ēš mūsa pasiūluojē: „Pažaiskem kara!“ Va, tumet ēr prasėdiejē mondrīstēs. Paėiliou svaidiem kulipkas i lauža. Tik švīst švīst, ēr maunam goltėis i kuoki griuovali ar doubalē. Atsėgolė skaičiuodavuom, kėik kartu spruoga. Vo paskiau, pakielė kramės, pasėveiziedavuom, kas tēn dedas. Nomėškė, ēšgėrdė šūvius, mėslīdava, ka viel kažkas pamėskie šauduos. Juk bova baisė nespakainė čiesā!..

Gėrdiejau, ka mona suoduo pradėnēs muokītklas nebie. Kažēn, a mūsa bovosiuoji muokītuojē tebie gīva?.. Kāp anuos gīvenėms nosėdavė? Vo toukart ana bova jauna, straini ēr geruos šėrdėis. Anā nebova lėngvā dėrbtē. Klasie bovuom vēsuokiausė omžiaus vākū. Vo vaikiokā buvuom baisė zbrainė – vēsuokiausiu baiku prėsēmėslėjē. Vēsė buvuom prėsėdėrbė mediniu pėštalietu ēr nešiuojiemuos, ožsėkėšė ož dėrža, vo kėšenies barškiedava kulipkas. Vėina karta reikiejē sportoutė... Va toukart ēr pabėra ēš kišieniu vēsa amunicėjē. Muokītuojē ka pasiota!.. Lėipė vēsa mūsa monta sokrautė anā ont stala. Kulipku sosėdarė nemėnka krūvelė. Muokītuojē nebėšmana nikou besakītē. Matuos, ka ana ēiška vēitas, kor mūsa kulipkas pakavuotē ar ēšmestē. Vo če kažkas ēš klasēs lepteliejē: „Someskėt i pečio!..“ Ta, nieka nepamėslėjusi, ēr sosvėidė. Vo pečios musintās nebova

gerā ēšdegēs... Rasint dā bova lēkē ongliū... Kas diejuos!.. Tēkra svieta pabonga! Ligo perkūns so šimto žaibū ka driuoksteliējē...Pečiaus dorelēs so vēsās apvadās ēr pelēnās ēšliekē i asla. Dalēs pečiaus net sogriova... Vo garsielis!.. Baisē parsēgonduom vēsē. Gerā, ka niekam ēš žmuoniū nieka nenotēka. Kuokēi tad buvuom avēgalvē!..

Ne geriesnis bovau ēr aš. Juk ēr mon galiejē prastā bēngtēis... Bet muni musintās Aniuols Sargs ēsratavuojē?.. Raduom pamēškēie granata. Kas anuos vėdou – nežėnau. Parsėnešiau nomėi... Pasėdiejau ont trinkalēs... Eito parsėneštē jekšē: parkėrsio tou bestējē posiau ēr žėnuosio, kas anuos pėlvė. Ēr ėe pīšās muni – papunis. Pasėteirava, kuo ēiškau. Vėskou ēšpasakuojau... Papunis be žuodiu palėka bestuovis. Paskiau noliekē tēisē pri trinkalēs – ėiopa mona granata ēr ēš vėsuos sīluos svėidē i prūdālė vėdori.Vondou tik soborboliava – mona truopiejaus neblėka ni pidsaka. No paponė gavau daug pašviċkas ēr pamuokīmu. Bet aš bovau kāp kuoks vuožātis ožsėspīrēs: kėta vasara, vondėniu prūdalie noslūgos, so griėblalio tou granata ēšsėrakaliuojau laukuon. Apveiziejau – ana mon pasėruodė bėsoniti krietnė sorūdiejusi, aptėžusi. Kas anuos vėdou, jau žėnuojau. Nuors ana mon nebrūpiejē, vės tėik viel ēšsėkrapštiau ēr viel ēš vėsū jiegū tvuojau i prūdālė marmalīnė... Ēr amėn!

Be tuo, turiejau rimta darba – sava bizni – pīniau kiuocius. Dėdėlius ēr mažus – kāp kas bova ožprašės. Ēr pardaviniejau anus suodos žmuonėms. Sosėtaupiau ne vėina rubli. Pauglīstie papunis ēšmuokėna kluotė stuogus so skėiduoms... Patėka. Ējau par kėimus, vėins pats kluodams stuogus kap tėkros meistros... Ēr viel – papėlduoms rublis kėšenie.

Ta puokarė vaikīstė ēr pauglīstė vėskuo ēšmuokėna. Ēšmuokėna parprastė tuometini gīvenėma: kuo nerėk, tuo nemaītė; kuo nerėk, tuo negirdietė; neliurškietė pakompės, vo vėituo tuo rimitā ēr truopnė darboutėis. Dieltuo ēr dabarċiou sogadlīvā gīvenam.

Vajergau, sovėsam bovau ožmėršės, ka rėk eitė i krautovė apsėpėrktė!..Ne kažėn kėik ėe mon vėinam rėk. Svarbiausė – neožmėrštė nosėpėrktė pėina: vakarė Rainis glousniuosės aple kuojės – reikies palakintė. Vo meselės par dėina pats būs pasėgavės“, – sava vuožuojėmus partraukės Jūzaps noėjē i truoba pasėjimtė piningū tavuorams krautovie pėrktė bei terbalės anėms sosėkrautė.